

OBSAH

Úvod	3
Velká Británie	4
ATS	4
WRNS	8
WAAF	10
ATA	12
FANY	13
Spojené státy americké	15
WAAC a WAC	16
Ženské služby námořnictva a námořní péchoty	19
Německo	24
Stabsheferinnen a Nachrichtenhelferinnen	24
Luftnachrichtenhelferinnen	36
Flakwaffenhelferinnen	38
Ošetřovatelské složky	39
RAD, Kriegshilfsdienst a Luftwaffeneinsatz	39
Wehrmachtshilferinnenkorps	41
Rusko	41
Podzemní hnutí	43
Popis obrazové přílohy	43

Ženy ve válce 1939–1945

Jack Cassin-Scott, ilustroval Angus McBride

Computer Press, a. s., 2007. Vydání první.

Všechna práva k českému vydání vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

Odpovědný redaktor: Tomáš Krejčířík

Překladatel: Naděžda Funioková

Recenzent překladu: Zlatica Zudová-Lešková

Sazba: Zuzana Kopúňová

Obálka: Petr Klíma

Produkce: Daniela Nečasová

Vydavatelství a nakladatelství Computer Press, a. s., Holandská 8, 639 00 Brno
Objednávky knih: <http://knihy.cpress.cz>; distribuce@cpress.cz, tel.: 800 555 513

ISBN 978-80-251-1790-3

Prodejní kód: KHP0036

Vydalo nakladatelství Computer Press, a. s., jako svou 2705. publikaci.

Poprvé publikováno pod názvem *Women at War 1939–45* ve Velké Británii v roce 1980 vydavatelstvím Osprey Publishing, Ltd, Midland House, West Way, Botley, Oxford, OX2 0PH.

© Osprey Publishing Limited. Všechna práva vyhrazena

ŽENY VE VÁLCE 1939–1945

ÚVOD

Zpodobení žen-bojovnic nacházíme už v nejstarších antických mytologiích, kde jsou obdařeny významem stejně tak náboženským jako vojenským. Známy je mýtus o Neith, libyjské bohyni Pelasgů, s palácem v Sajích strážným ozbrojenými panenskými kněžkami, které každého roku bojovaly na život a na smrt o čest stát se velekněžkou. Řecké náboženství uctívalo Pallas Athénu, ztělesnění všech ženských ctností a žádných nectností, bohyni ztečí a boje, moudrou na cestách mírových i válečných. V helénské umění je Athéna vždy zobrazována ve válečné helmě; když WAAC, Ženský pomocný armádní sbor ve Spojených státech za druhé světové války, přijal hlavu bohyně s helmou do svého znaku, uctil tak tradici starou mnoho tisíc let. V helénských mýtech se opakovaně vyskytují legendární Amazonky, hrdý národ žen bojovnic, které údajně opanovaly území jižně od Černého moře.

V různých historických údobích se jako neustále se vracející téma objevuje příběh dívky, která si ostříhá vlasy a „jde za vojáka“ – obvykle z přiměřeně romantického důvodu, tedy že následuje do války svého milého. Objevuje se ve folklóru většiny armád světa a je příležitostně i dokumentárně podložen, jako v případě známé Kit Daviesové ze skotského jezdeckého pluku Royal Scots Greys, která sloužila jako dragoun za Marlboroughových válek.

Ve světových válkách dvacátého století se staly ženy v uniformě něčím naprosto běžným, ovšem spíše z důvodu národní nezbytnosti než z nějaké osobní touhy po dobrodružství. Nároky

moderního státu na lidské síly byly za války tak rozsáhlé, že v letech 1914–1918 a 1939–1945 sloužily v uniformovaných složkách statisíce žen, dobrovolnic i odvedených, v ohromném rozsahu specializací, a přebíraly od mužů veškeré povinnosti, které je mohly uvolnit pro bojovou službu. Ve východní Evropě mnoho tisíc žen dokonce překročilo poslední bariéru a bojovalo se zbraní v ruce po boku mužů.

Administrativní a logistické potřeby moderní armády jsou tak rozsáhlé, poměr lidských sil



Svobodník britské ATS ve vycházkovém oděvu má na sobě základní khaki uniformu s červeno-modrou polní čapkou královského dělostřelectva a odpovídajícím odznakem připnutým nad levou náprsní kapsou. Viz přílohu A2. (Imperial War Museum)



Příslušnice ATS v plné polní s plynovou maskou v brašně na řemeni přes prsa a protiplynovou pláštěnkou srolovanou a upevněnou kolem ramen. Po levém boku visí láhev na vodu v koženém „závěsníku“; přilba, vzor Mk 1, je zavěšená za podbradník na levém nárameníku blůzy. Pytel s vstrojí je tmavě modré barvy. (Imperial War Museum)

v týlové oblasti vůči těm v bojových jednotkách tak značný, že si žádný stát nemůže dovolit ignorovat potenciální příspěvní žen. I přes silný počáteční odpor ze strany konzervativních vojáků začaly hrát ženy zásadní úlohu v britském válečné úsilí už v letech 1914-1918, i když zatím téměř výhradně na domácí frontě. Jejich společenská emancipace je všeobecně považována za přímý a nepředvídaný důsledek právě tohoto válečného příspěvní.

VELKÁ BRITÁNIE

ATS

Rozhodnutí vytvořit v rámci záložní armády ženskou Pomocnou záložní službu, Auxiliary Territorial Service - ATS, bylo přijato 9. září 1938; jako u všech ostatních ženských vojenských služeb, i v tomto případě se jednalo o oživení konceptu, od kterého bylo krátkozrace upuštěno po první světové válce. Královským rozkazem bylo ženám uděleno

Jako v tolika jiných oblastech, i tady se na poučení z války v době míru zapomnělo a vypuknutí druhé světové války zastihlo odpovědné osoby nepřipravené na úkol využít ochoty a schopností žen. Jejich příspěvní však zapomenuto nebylo a i přes izolované pokusy o odpor vůči myšlence zapojení žen do vojenské služby nenarazilo toto hnutí na vážnější překážky. Znovu se statisíce žen vymanily z více či méně těsných okovů života v domácnosti a naučily se vykonávat množství řemesel a odborností; a za nových podmínek totální války se propast mezi jejich povinnostmi a povinnostmi mužů stále více zužovala. Ženy pracovaly v továrnách na výrobu munice, na železnicích i v systému silniční dopravy, v mnoha různých kancelářských zaměstnáních, braly na sebe náročné povinnosti ve vojenské komunikaci, na bojových letištích, na moři, v zámořských bojových oblastech, jako pilotky, jako posádky světlometných jednotek na operačních protiletadlových stanovištích - jejich role se stala nedílnou součástí národního válečného úsilí, daleko přesahující jejich tradiční povinnosti při ošetřování raněných.

Kromě uniformovaných ženských vojenských útvarů hlavních bojových mocností, které jsou předmětem této knihy, existovalo také množství dobrovolnických organizací zformovaných speciálně na pomoc civilním a vojenským představitelům. I jejich příspěvní bylo nezměrné, ale popsat je všechny by bylo nemožné i pro studii několikanásobně rozsáhlejší.

oficiální postavení v armádě, jež se tak staly její nedílnou součástí. Dne 3. září, kdy Velká Británie vstoupila do války, se do britské armády přihlásilo nejméně sedmnáct tisíc žen, které v ní působily pod vedením Helen Gwynne-Vaughanové.

První jednotky ATS se připojily k britským expedičním silám ve Francii na sklonku zimy 1939; jednalo se o dvojazyčně hovořící telefo-